

Is er toekomst voor christelijke organisaties in Europa?

Leo Pauwels (voorzitter EZA - initiatiefnemer ESW)

Van 13 tot 16 oktober had in de Slovaakse hoofdstad Bratislava de derde Europese Sociale Week (ESW) plaats. Thema: Perspectieven van christelijke organisaties bij de opbouw van de Europese Unie.

HOE HET GROEIDE...

ESW? Hoe is dit initiatief tot stand gekomen en gegroeid?

In 1991 organiseerden de christelijk maatschappelijke organisaties van Nederland ter gelegenheid van de honderdste verjaardag van *Rerum Novarum* een groots treffen. Het was een succes en prompt werd de Stichting Doorwerking Christelijk Sociaal Congres in het leven geroepen. Bedoeling was een zelfde initiatief op te zetten voor heel Europa.

In diezelfde periode nam Jean Hallet, toen voorzitter van LCM, samen met enkele collega's van de *Mouvement Ouvrier Chrétien* (MOC) het voortouw om, naar het model van de Sociale Weken die in meerdere landen een traditie waren, een ESW te organiseren. Zij hadden vooral contacten met zuiderse Europese landen. Het is de verdienste van het ACW dat de Nederlandse Stichting en de groep rond Jean Hallet de handen in mekaar sloegen om samen een eerste ESW uit te werken. De initiatiefgroep bestond aanvankelijk uit Nederlanders, Belgen (zowel van MOC- als van ACW-zijde) en enkele Duitsers die via het *Europäisches Zentrum für Arbeitnehmerfragen* (EZA) betrokken werden. De inspanningen om een meer representatieve initia-

tiefgroep voor heel Europa samen te stellen, zijn maar erg gedeeltelijk geslaagd. Alleen *Les Semaines Sociales de France* hebben er van bij de aanvang een actieve vertegenwoordiger in gehad.

Wat wil de ESW-stuurgroep? Om de drie jaar een Europees platform creëren van ontmoeting, dialoog, netwerkvorming, inhoudelijke actualisering en verdieping van het christelijk sociaal gedachtegoed en dit voor al wie daarvoor vanuit de theorie of de praktijk belangstelling heeft.

De eerste ESW (1997) vond plaats in Brussel. Thema: Christelijke sociale ethiek in Europa. Het werd een voltreffer met 320 deelnemers en met sprekers als Jacques Delors, professor Drèze, Ruud Lubbers...

De tweede ESW (2000) had plaats in Bad Honnef. Thema: Naar een *Civil Society* - christelijke sociale visies. Het *Katholisch Soziales Institut* van het aartsbisdom Keulen was partner voor de organisatie. Er waren 250 deelnemers (dat is minder dan op de eerste ESW), maar met een ruime afvaardiging uit Oost- en Centraal-Europese landen. Voorzitter van de Europese Commissie, Romano Prodi, en Lech Walesa waren de vedetten in de rij van sprekers. De jezuïet Friedrich Hengsbach - von Nell Breuning was zijn voorganger - gaf er naar mijn smaak de boeiendste inleiding over de manier waarop christelijke sociale ethiek groeit vanuit de basis.

De derde uitgave (2003) had dus, zoals

gezegd, plaats in Bratislava. Met beduidend minder deelnemers – 150 in aantal – dan de twee eerste initiatieven, maar met een boeiend programma en een actieve inbreng van de aanwezigen. Partner in de organisatie was EUROMF, met Bruno Machiels en zijn team van Antwerpen, Sint-Niklaas en Bratislava.

ROL VAN HET CHRISTELIJK MIDDENVELD

Welke rol kunnen christelijke maatschappelijke organisaties nog spelen in een geseculariseerde Europese samenleving?

Nagenoeg alle deelnemers deelden één rode draad als grootste gemene deler: laten we de betekenis en de kracht van een maatschappelijk middenveld niet onderschatten. Wel dient geprobeerd het beter te operationaliseren. En als dit engagement gedragen of beleefd wordt vanuit evangelische diepgang, dan moet dit mogelijk zijn en vraagt dit erkenning en respect.

Bij het in beeld brengen van de specifieke praktijken en tradities van het maatschappelijk middenveld in de diverse Europese landen kwamen zeer grote verschillen aan de oppervlakte.

De onderscheiden maatschappelijke, sociale, culturele en religieuze tradities geven een veelkleurig palet aan participatieve en ideologische modellen en klemtonen. Ook bleek er een groot verschil te zijn in de openheid of gêne waarmee men de christelijke dimensie belijdt. De secularisering heeft in een aantal christelijke organisaties en bewegingen de openheid voor spirituele diepgang ombolsterd. Men heeft gêne om erover te praten. Anderen hebben die schroom afgelegd of hebben er helemaal geen last van. Maar voor niemand zijn de anderen te goeder trouw verkeer. Pluralisme is aanvaard. Als men de verscheidenheid aan beginselen, beleving en

culturele achtergronden met respect en open dialoog weet op te vangen, betekent dat voor de samenleving een rijkdom.

Voor de vertegenwoordigers van Oost- en Centraal-Europa is de christelijke dimensie veel minder een punt. Zij gaan daar als vanzelfsprekend van uit. Bij hen leeft vooral de vraag: hoe de zeer grote verscheidenheid aan kleinschalige initiatieven meer samenhang geven zodat ze ook maatschappelijk en politiek invloed en weerklank krijgen? Een blinde vlek in de grote verscheidenheid blijft het sociale dat betrekking heeft op arbeid, onderneming en economisch leven. Er zijn initiatieven, maar te weinig. Als je in het kader van het Europees sociaal model pleit voor de noodzaak aan engagement in representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties, roept dit bij velen veeleer weerstand dan belangstelling op.

EN NU VERDER...

Het was een ESW die je deed besluiten dat er absoluut nood is aan dergelijke platforms van dialoog en ontmoeting, verdieping en uitwisseling van concepten en de mogelijkheid om van elkaar te leren.

De voorbije ESW geeft de initiatiefgroep een lijstje aan verdere en nieuwe opgaven. Hoe de Belgisch-Nederlandse groep uitbouwen tot een echt Europese club? Hoe dit financieren? Hoe kunnen wij meer wervend overkomen bij verantwoordelijken van landen die nagenoeg niet vertegenwoordigd waren?

Misschien zou het nuttig zijn eens een conclaaf samen te roepen van de voorzitters van alle christelijk maatschappelijke organisaties in Europa. Als zij met zijn allen de initiatiefgroep mee zouden dragen en financieren om deze traditie verder vorm te geven in Europa, zouden we een belangrijke stap vooruit zetten.